

«Λυσιμάχη»

Του Αντρέα Κουκκίδη από το Σατιρικό Θέατρο

Σκηνοθεσία: Χρίστος Ζάνος. **Σκηνικά:** Μίκης Λοΐζου. **Κοστούμια:** Κώστας Καυκαρίδης. **Παίζουν:** Χάρης Πισίας, Μαριάννα Καυκαρίδου, Σπύρος Γεωργίου, Μάριος Δημητρίου, Λουκία Μιχαήλ, Σλάβκο Πέεφ, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Φιακά, Μελίνα Χατζηγιάννη, Πέτρος Κονόμου, Σόφη Μιχαήλ.

ΣΤΟ στόχαστρο του καινούργιου έργου του Αντρέα Κουκκίδη «Λυσιμάχη» - η έλλειψη ήθους, ύφους και αισθητικής στον πολιτικό λόγο, αλλά και στον πολιτικό βίο στον τόπο μας. Διαλέγει για χώρο του έργου ένα χωριό με 62 ψήφους, το παρουσιάζει όμως ως μικρογραφία της κυπριακής πολιτικής πραγματικότητας. Η συνταγή είναι η ίδια όπως στο παλιό καλό έργο του Μιχάλη Πιτσιλλίδη «Το κράτος του Ττόφαλου»: «απ' έξω» - ηθογραφική κωμωδία, «από μέσα» - πολιτική σάτιρα, η οποία διαπραγματευόταν την πολιτική ζωή της κατά πολύ νεότερης τότε κυπριακής δημοκρατίας. Ας δούμε όμως αν η παλιά συνταγή πετυχαίνει στη «Λυσιμάχη». Η αποτελεσματική συλλειτουργία των δύο συστατικών - της κωμικής ηθογραφίας και της πολιτικής σάτιρας - προϋποθέτει την ξεχωριστή ολοκληρωμένη λειτουργία του καθενός απ' αυτά. Αν κοιτάξουμε πρώτα το επίπεδο της ηθογραφίας, η άμεση εντύπωση, η οποία, δυστυχώς, παραμένει, είναι ότι πρόκειται για ανασυναρμολόγηση στοιχείων από παλαιότερα θεατρικά και κυρίως τηλεοπτικά έργα του ίδιου του Κουκκίδη, αλλά και των συναδέλφων του. Η αθάνατη φόρμουλα «Αν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να 'χει ο πεθερός» στηρίζει την πλοκή. Οι διαμάχες των Κυπρίων Μοντέγνων και Καπουλέτων αφορούν αυτή τη φορά την ιδεολογία (με όσα εισαγωγικά χρειάζεται εδώ η λέξη), αλλά θα μπορούσαν άνετα να αφορούν και τις προστριβές των γειτόνων για περιουσιακά στοιχεία ή την ενοχλητική μυρωδιά από το κοτέτσι (όπως στις «Ορνίθες του Αριστοφάνη»). Οι μορφές του λάγνου γέροντα, του ηλίθιου του χωριού και της οικιακής βοηθού για όλες τις χρήσεις, προέρχονται απ' εκείνο το χώρο όπου το παλιό κυπριακό σκετς σμίγει με τη σημερινή τηλεοπτική μαζική παραγωγή. Στη μέση των πολιτικών αντιπάλων ήρωων του έργου - η μορφή της Λυσιμάχης, που προορίζεται από το συγγραφέα να παίξει το ρόλο του άξονα της ισορροπίας στη δομή του έργου. Κρατώντας ίσες αποστάσεις από τα δύο άκρα η Λυσιμάχη πρέπει να είναι ο φορέας της κοινής λογικής και του λαϊκού ενστίκτου, αλλά η μόνη έκφραση που βρήκε ο συγγραφέας γι' αυτά τα χαρακτηριστικά της είναι ο βαρυφορτωμένος με πολύ μεγάλο αριθμό παροισμών λόγος.

ρας το χωριό της Λυσιμάχης, σύμφωνα με το σκεπτικό του συγγραφέα, αποτελεί σμίκρυνση της εικόνας της πολιτικής ζωής της Κύπρου. Το βλέπω ως μεγάλη απλούστευση, που δεν πείθει για το σύγχρονο Κύπριο θεατή. Αυτή η ασπρόμαυρη αντιπαράθεση και η φανταστική αντιπαλότητα των τόσο αμιγών ιδεολογικά στρατοπέδων των δεξιών και των αριστερών, όπως παρουσιάζεται στο έργο του Κουκκίδη, αποτελεί αναχρονιστική απεικόνιση της σύγχρονης κυπριακής πολιτικής πραγματικότητας, η οποία (θέλω να γίνω κατανοητή) δεν είναι καλύτερη ή χειρότερη από την παλαιότερη, που, κατ' εμένα, φωτογραφίζεται στο έργο, απλώς άλλα είναι τα κακά μας σήμερα. Και αν η απάντηση σ' αυτό είναι ότι σε πολλά χωριά ή, ξέρω κι εγώ, διοικητικά συμβούλια των ημικρατικών οργανισμών, η κατάσταση παρέμεινε αναλλοίωτη στο χρόνο, θα απαντήσω με τη σειρά μου πως όλα αυτά σατιρίστηκαν και ειπώθηκαν πολλές φορές και πως μία σατιρική πένα πρέπει να διαθέτει, πρώτ' απ' όλα, το ακονισμένο αισθητήριο της επικαιρότητας...

Πιστεύω πως οι αδυναμίες του κειμένου ήταν όλες εν γνώσει του σκηνοθέτη Χρίστου Ζάνου, ο οποίος προτίμησε, καλοπροαίρετα, να ξεχωρίσει και να τονίσει τέτοιες αξίες του όπως οι πολλές πετυχημένες ατάκες και οι στέρεες μορφές των προσώπων που αντέχουν τη σκηνική δοκιμασία. Δημιούργησε μια παράσταση με ρυθμό και νεύρο. Οι ηθοποιοί πείστηκαν και πειθάρχησαν στη σκηνοθετική γραμμή, που βασίζεται στη σκληρή σατιρική παρουσίαση των τύπων χωρίς γενικευμένες κωμικές χαλαρώσεις. Η σκληράδα της σκηνοθετικής γραμμής διαφαίνεται και στο μουσικό σχολιασμό της παράστασης, που αποτελείται από τα παραδοσιακά «αριστερά» και «δεξιά» τραγούδια - συνθήματα. Οι έμπειροι και οι άπειροι ηθοποιοί λειτούργησαν ως σύνολο. Δεν κάνω συγκριτική διαφοροποίηση μιλώντας για τις υποκριτικές εργασίες της παράστασης, επειδή τέτοια επαγγελματικά εμπόδια ο θίασος του Σατιρικού τα παίρνει με ευκολία. Όπως εύκολα πέτυχαν τους στόχους τους ο σκηνογράφος της παράστασης Μίκης Λοΐζου και ο ενδυματολόγος Κώστας Καυκαρίδης. ●